

Liet Heringa en Maarten van Kalsbeek: 'Untitled' (2006, 123x160x195 cm, porselein, kunsthars, staal, stras, touw)

De afrastering leeft, bloeit en woekert

Tentoonstelling: Cruel Bonsai, beelden van Heringa/Van Kalsbeek. T/m 6/1 in Stedelijk Museum, Oosterdokskaade 5, Amsterdam. Dag. 10-18u. Bij de tentoonstelling verschijnt het boek *Controlled Accidents*.

Door LUCETTE TER BORG

Als een *shovel* tegen een afrastering rijdt, wint de *shovel*. De afrastering valt, op sommige plaatsen versplintert het metaal, op andere plekken zet het juist in hoekige gebaren uit. Kapotte afrastering. Nutteloos ding. Maar kijk, de wind steekt op. Bladeren dwarrelen van de bomen, een plastic zakje vliegt door de lucht. Stukken gescheurd papier, verrafelde lapjes stof, een slipper, takjes, zand en modder – het vliegt allemaal rond en hecht zich, als sediment, aan de afrastering. De afrastering is niet kapot, maar woekert, leeft, bloeit.

Voor beeldend kunstenaars Liet Heringa (1966) en Maarten van Kalsbeek (1962) is een vernielde afrastering, zoals ze bijvoorbeeld in 2003 bij het plaatsje Vollenhoven zagen, een poel van inspiratie. Net als op straat geplette bloemen na een bloemencorso in Zundert, de kleurige kwastjes aan een bontmuts van een meisje in Korea, lampions aan een plafond en een bloedrode vis op een hakblok. Ze slaan de beelden op als voertuigen ván, herinneringen áán. En dan gaat het tweetal aan de slag.

Al op de Rietveld Academie in Amsterdam raakten Heringa en Van Kalsbeek door elkaars werk gefascineerd, en toen ze in dezelfde klas kwamen, werd die aantrekkingskracht alleen maar sterker. Officieel maakt het duo tien jaar samen beelden onder de noemer 'Heringa/Van Kalsbeek' – en met groot succes. Hun werk is aangekocht door musea en is aanwezig

in tal van bedrijfs- en particuliere collecties. Het procédé is simpel en tegelijkertijd net zo gecompliceerd als het afgeven van een stokje bij de estafette: de één begint, de ander vervolgt, waarna de eerste weer verder gaat. Smelten, druipen, kneden, lassen, zagen – het beeld dat ontstaat spreekt als het ware in tientallen tongen kriskras door elkaar, maar toch blijft er duidelijk één taal zichtbaar.

Hoe die taal 'klinkt' is te zien op een teleurstellende expositie in het Stedelijk Museum. Teleurstellend, niet omdat het werk van Heringa/Van Kalsbeek teleurstelt, maar omdat het museum er zo weinig werk van heeft gemaakt. In drie zaaltjes staan onder onooglijk schelle spotjes en op stootgrage schotten een kleine twintig exotisch woekerende beelden en beeldjes opgesteld. Zaalteksten zijn oppervlakkig en weinig informatief, het prachtige boek bij de

tentoonstelling is gefinancierd door de kunstenaars zelf. De foto's waarmee ze hun inspiratiebronnen toelichten zijn weggemoffeld in twee smalle sleuven. Dat de expositie wordt aangekondigd als 'grote museale solo-tentoonstelling' is een mysterie, want er is slechts een kleine selectie te zien. Geen monumentale grote werken, niet de 'rijswerken' op papier.

Wat is er wel? Ondanks het harde licht verleidelijk glanzende, veelkleurige beelden, die zijn ontstaan rond een Koreaanse reis in 2005. Het handelsmerk van Heringa en Van Kalsbeek was de labyrintische constructie, maar sinds 'Korea' is die geperfectioneerd tot een driedimensionale dystopie, een wild amalgaam van kunsthars, draad, porselein, glasvezel, veren en touw. Je kunt erom heen lopen, naar binnen turen, pulken, maar het centrum – vaak een bestaand beeldje van porselein – is onher-

kenbaar door alles wat eromheen groeit en aan is vastgeplakt.

De beelden worden nogal eens met abstract-expressionistische schilderijen vergeleken. Dan schieten je vooral de doeken van Willem de Kooning of Jackson Pollock te binnen. Maar toch is wat hier te zien is veel minder abstract want de associaties bij Heringa/Van Kalsbeek buitelen vrijelijk over elkaar heen. Gestolde windvlaggen, een schip met aan kapot geschoten zeilen, bladeren bevroren in de lucht, vreemde planten, exotische wezens: elk beeld herinnert aan iets, én doet die herinnering te niet. Want de aard van elk beeld is de groei, of optimistisch gezegd, de vooruitgang – en die vooruitgang gaat even onstuitbaar als onvoorspelbaar verder. In het Stedelijk staat een momentopname, misschien is het volgend jaar wel weer heel anders. Net als die afrastering in Vollenhoven.